

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 336.1

Паєнтко Т. В.
доктор
економічних наук,
доцент,
професор кафедри
фінансових ринків
Національного
університету
ДПС України

Гайдич М. М.
студент
Національного
університету
ДПС України

Анотація. Стаття присвячена перспективам розвитку державної підтримки інноваційної діяльності в Україні. Визначено ключові проблеми у фінансовому забезпеченні інноваційної діяльності. Обґрунтовано доцільність запровадження пільгового банківського кредитування інноваційних проєктів. Обґрунтовано напрями податкового стимулювання лізингової діяльності. Визначені основні напрями реформування юридичних механізмів державної підтримки інноваційної діяльності.

Ключові слова: фінансове забезпечення, інноваційний розвиток, податкова знижка, інвестиційний кредит, венчурний фонд.

Аннотация. Статья посвящена перспективам развития государственной поддержки инновационной деятельности в Украине. Определены ключевые проблемы финансовой поддержки инновационной деятельности. Обоснована целесообразность введения льготного банковского кредитования инновационных проєктов. Обоснованы направления налогового стимулирования лизинга. Определены основные направления реформы правовых механизмов государственной поддержки инновационной деятельности.

Ключевые слова: финансовая поддержка, инновационного развития, налоговые скидки, инвестиционный кредит, венчурный фонд.

Abstract. The article is devoted to the prospects of development of the state support of innovation activity in Ukraine. The key problems in financial support of innovation activity are identified. The expediency of introducing the concessional bank lending innovation projects is

grounded. The directions of the tax incentive of leasing are grounded. The basic directions of reform of legal mechanisms of state support for innovation activities are defined.

Keywords: financial support, innovative development, tax rebate, the investment credit, venture fund.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах господарювання рівень конкурентоспроможності підприємств визначається здатністю до нововведень, тобто істотно залежить від рівня інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність неможлива без відповідного фінансового забезпечення. Питання фінансового забезпечення є досить актуальним, зважаючи на дефіцит власних фінансових ресурсів у суб'єктів господарювання та складність залучення інвестицій, високої вартості банківських кредитів та обмеженими можливостями підтримки з боку держави. Проте проблема інноваційного розвитку – це проблема не окремих підприємств чи галузей, а проблема всієї держави.

З огляду на це, багаторічна практика інноваційного розвитку підприємств в умовах формування економіки знань як у розвинутих країнах, так і в Україні, безсумнівно довела, що без державного регулювання, організаційно-правової і фінансової допомоги з боку держави такий розвиток буде неефективним і не відповідатиме вимогам прискорення сучасного етапу науково-технічного прогресу. Досвід розвинутих країн свідчить, що ефективність державної інноваційної політики в цілому визначає конкурентоспроможність національної економіки. До 90% приросту валового

продукту забезпечується за рахунок впровадження нових технологій. Однак незважаючи на ту вирішальну роль, яку відіграють інновації в економічному зростанні та в економіці загалом, інноваційні процеси стримуються цілою низкою організаційних, фінансових і правових чинників, а сама українська економіка продовжує базуватись на сировинному та низькотехнологічному устрої. Ці реалії вітчизняної економіки неможливо подолати без активізації інноваційної діяльності на державному рівні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Результати дослідження проблем фінансового забезпечення інноваційної діяльності та розвитку державної підтримки інновацій знайшли своє відображення у працях С. Онішко, Н. Луцької, Л. Федулової, А. Поручника, Л. Антонюк та ін. Не зважаючи на вагомий внесок зазначених вчених, проблема активізації інноваційної діяльності в Україні залишається невирішеною, а пошук шляхів диверсифікації фінансового забезпечення інноваційного розвитку в умовах кризи набуває особливої актуальності.

Мета статті. Обґрунтування напрямів розвитку державної підтримки інноваційної діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах жорсткої конкуренції на міжнародному рівні за технологічне лідерство перевагу отримують ті країни, економіка яких все більше базується на інноваціях та пов'язаних з ними нових технологіях. Основа цих всіх нових технологій є фінансове забезпечення. Україна вважається третьорозрядною країною, тобто країною з низьким рівнем технологічного розвитку. Про це свідчить інформація наведена в таблиці 1.

З даних таблиці 1 видно, що основним джерелом інноваційної діяльності є власні кошти підприємств, що суттєво обмежує можливість здійснення інноваційної діяльності, оскільки обсяг власних фінансових ресурсів є часто недостатнім. Вагому частину займають інвестиційні, кредитні ресурси та інші ресурси (кошти фінансових інститутів), проте їхня частка, у порівнянні з більш розвинутими країнами є низькою. Також низьким є і рівень підтримки інноваційної діяльності державою.

Загалом можна визначити такі основні проблеми, які стримують розвиток фінансового забезпечення інноваційної діяльності:

Таблиця 1

ДИНАМІКА ТА СТРУКТУРА ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ЗА 2008–2014 РР., %

Рік	Обсяг фінансування інновацій у % до ВВП	Загальний обсяг фінансування інновацій	У тому числі за рахунок коштів			
			власних	державного бюджету	іноземних інвесторів	інші джерела
2008	1,3	11994,2	7264,0	336,9	115,4	4277,9
2009	0,9	7949,9	5169,4	127,0	1512,9	1140,6
2010	0,7	8045,5	4775,2	87,0	2411,4	771,9
2011	1,1	14333,9	7585,6	149,2	56,9	6542,2
2012	0,8	11480,6	7335,9	224,3	994,8	2925,6
2013	0,7	9562,6	6973,4	24,7	1253,2	1311,3
2014*	0,5	9438,4	6566,1	18,5	988,3	1865,5

* оцінка авторів

Джерело: розроблено авторами на основі даних офіційного сайту Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

1. Високі ставки за користування банківськими кредитами, які коливаються в межах 23-26%, і прогнозується їх зростання у зв'язку зі збільшенням облікової ставки НБУ.

2. Низький рівень інвестиційної привабливості, що пов'язується з нестабільністю в економічній та політичній сферах, високе податкове навантаження та ін.

3. Недостатній рівень підтримки державою розвитку венчурних фондів та лізингових компаній, що є великим мінусом, адже на сучасному етапі розвитку у світі активно стимулюють розвиток зазначених фінансових інституцій.

4. Також можна виокремити низький рівень витрат держави на НДДКР, який є значно меншим порівняно з більш розвинутими країнами.

Вирішувати визначені проблеми потрібно на державному рівні, адже за будь-яких часів держава була і є потужним механізмом досягнення загального розвитку суспільства. Як засвідчує світовий досвід, державне регулювання інноваційних процесів не суперечить вимогам ринкової економіки, а спрямовує в русло постійних структурних змін, які породжуються потребами ринку. В Україні необхідно терміново на державному рівні вирішити проблеми фінансування інноваційних процесів [1; с. 34].

Під час аналізу фінансового забезпечення інноваційного розвитку в Україні, нами було виявлено ряд проблем зокрема:

1. Значною мірою розвиток інноваційної діяльності залежить від банківських ресурсів, проте в Україні ціна банківських кредитів досить висока. Такі високі ставки на кредити роблять економіку країни слабкою та не здатною до модернізації та створення нових підприємств. Дану ситуацію, передусім, може виправити держава, шляхом застосуванням фінансових важелів впливу у сфері зацікавлення фінансових установ у кредитуванні інноваційних проектів:

- пільгове оподаткування прибутку фінансових установ, отриманого від кредитування інноваційних проектів;

- державне страхування інноваційних кредитів;

- надання державних гарантій комерційним банкам при фінансуванні перспективних інноваційних проектів і пріоритетних галузях економіки.

Одним із заходів податкового стимулювання розвитку кредитування є надання податкової знижки при оподаткуванні прибутку фінансових установ, отриманого від кредитування інноваційних проектів.

Знижка працюватиме як компенсаційний механізм для банківських установ, які надають кредити за зниженими відсотками для реалізації інноваційних проектів. Суть преференції полягає у можливості зменшувати податкове зобов'язання банку по податку на прибутку на суму, яка еквівалентна сумі недоотримання банком коштів у результаті кредитування банком по пільговій ставці. Наприклад, якщо середня ставка по кредитах банку становить 23%, то в результаті кредитування інноваційних проектів за ставкою, наприклад, 7%, банк недоотримає 16 в.п. прибутку за виданий кредит. Механізм надання пільги передбачає, що банк може розрахувати суму недоотриманих коштів у результаті пільгового кредитування, і зменшити суму податкового зобов'язання на вираховану суму. Наприклад, якщо банк видав 1 млн. грн. під ставку 7%, при середній ставці 23%, то він недоотримає 16% прибутку або 160 тис. грн., і на цю суму ми пропонуємо зменшувати податкове зобов'язання банку, для компенсації втрат банку. Ми вважаємо, така пільга заохотить банки надавати кредити на інноваційні проекти, а держава, у свою чергу, отримає зростання позитивний результат у вигляді зростання інноваційної активності. активний розвиток інноваційного підприємництва у перспективі не тільки покриє втрати держави від надання пільги, але й принесе віддачу у вигляді розширення бази оподаткування.

2. Розвиток інноваційної діяльності значною мірою залежить від доступу інвестиційних коштів, а приплив інвестицій – від інвестиційного клімату, тому потрібно здійснювати заходи щодо покращення інвестиційного клімату. Це потрібно не тільки для залучення іноземного інвестора, але і для активізації внутрішнього інвестування.

Характеризуючи сучасний стан інвестицій в Україні, слід зазначити, що на даний момент наша держава не здобула серйозних досягнень у забезпеченні національної конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. При розрахунку індексу глобальної конкурентоспроможності України, беручи до уваги розвиток таких економічних параметрів, як інституції, інфраструктура, макроекономіка, охорона здоров'я, освіта, ефективність ринків, технологічне оснащення, бізнесове середовище та інноваційну сферу, наша держава, згідно з оцінкою Всесвітнього економічного форуму, що міститься у «Глобальному звіті про конкурентоспроможність», зайняла 84-у позицію із 148

країн світу [2]. Для порівняння – у 2009 році Україна знаходилася на 69 місці, а минулого 2013 року – на 73. Тобто наша країна за останній рік у рейтингу глобальної конкурентоспроможності втратила 11 позицій, з 73 до 84, отримавши показник 4.05 бали з 7 можливих [3]. Падіння рейтингу України пов'язано з низькою продуктивністю економіки та іншими факторами.

Інвестиційний клімат в Україні залишається несприятливим, незважаючи на те, що владою давно вже задекларована інноваційно-інвестиційна модель розвитку. За оцінками Міністерства економічного розвитку та торгівлі, загальна потреба в інвестиціях для структурної перебудови економіки України становить від 140 до 200 млрд дол. США, а щорічна потреба – близько 20 млрд дол. США. Фактичний обсяг необхідних іноземних інвестицій в економіку України становить 40-60 млрд дол. США. За оцінками експертів Всесвітнього банку, для досягнення рівня розвитку США Україні потрібно загалом 4 трлн. дол. США. Отже, фактичні обсяги інвестицій в Україну є мізерними порівняно з цими цифрами [3].

Для того, щоб залучити необхідну суму інвестицій в економіку України потрібно створити певні стимули для інвесторів, які на теперішній момент в Україні відсутні. У світовій експериментальній системі існує тенденція до посилення конкурентної боротьби країн за іноземні інвестиції, одним з інструментів якої є податкові стимули. Україна на теперішній час цю боротьбу програє. Тому для збільшення надходжень прямих іноземних інвестицій необхідно повернути практику застосуван-

ня податкових стимулів для іноземних інвесторів. Вважаємо, що пільги (стимули) необхідно надавати спільним підприємствам з іноземними інвестиціями та підприємствам із 100 % іноземною участю, а також надавати гарантії збереження прав власності [4; с. 125-128].

З погляду на зарубіжний досвід та враховуючи стан іноземного інвестування, пропонуємо застосовувати в Україні такі види податкових стимулів, як податкові канікули, зменшення податкової ставки, звільнення від сплати ряду податків, у тому числі і ПДВ.

Доцільно було б запровадити диференційовану систему податкових стимулів, яка б враховувала розмір внеску іноземного учасника в статутний капітал підприємства, суму інвестиції, галузь та регіон країни. Частку іноземного учасника у статутному капіталі необхідно враховувати з кількох причин. По-перше, при однаковому пільговому оподаткуванні всіх промислових підприємств існує дискримінація окремих, в яких частка іноземного інвестора значна: за таких умов однакові пільги як для підприємства з 1 % внеском іноземного інвестора, так і з 99 %. По – друге, такий принцип оподаткування не виконуватиме стимулюючої функції і не враховуватиме базових засад збереження зовнішньоекономічної безпеки країни. З іншого боку, не визначена мінімальна сума іноземної інвестиції може привезти до зловживань у цій сфері: створення фіктивних підприємств, відмивання коштів тощо. Враховуючи зазначене, ми підтримуємо пропозицію А. Струневич в частині шкали пільгового оподаткування підприємств з іноземними інвестиціями (табл. 2).

Таблиця 2

РЕЖИМ ОПОДАТКУВАННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Відсоток зменшення ставки податку на прибуток* (від рівня оподаткування промислових підприємств), %	Внесок іноземного учасника у статутний фонд промислового підприємства, %	Сума інвестиції, тис. дол. США
15	51 – 80	> 500
10	31 – 50	> 300
	81 – 100	> 400
5	11 – 30	> 100

Джерело: Струневич А.А. До питань фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислового підприємства [текст] / А.А. Струневич // Ефективна економіка – №5. – 2013. – С. 29-33

Як видно із таблиці 2, зменшення ставок оподаткування залежатиме насамперед від двох факторів. Коли внесок іноземного учасника у статутний капітал складатиме від 51 % до 80 %, а розмір інвестиції більший 500 тис. дол. США – пропонується зменшення податку на прибуток на 15%. Такий вибір обумовлений тим, що саме за цих умов інвестор володіє контрольним пакетом акцій, а сума інвестицій є достатньою, щоб запобігти створенню фіктивних підприємств для відмивання коштів. Найбільшою ставкою податку на прибуток для промислового підприємства буде тоді, коли іноземна частка у статутному капіталі складатиме 11 – 30 %. А при частці 0 – 10 % вважаємо за недоцільне надавати податкові пільги, оскільки інвестиції є незначними, а бюджет країни втрачає значно більше [5; с.29-33].

Особливий механізм необхідно виробити при наданні податкових канікул для інноваційних підприємств. Вони повинні надаватися підприємствам з іноземною інвестицією не менше 2 млн. дол. США та підприємствам, створених виключно за рахунок коштів внутрішнього інвестора на термін до 2 років. Адже як свідчить практика, протягом перших двох років відбувається становлення підприємства та вихід на ринок, тому держава повинна забезпечити всі умови щоб підприємства розвивались та не закривались.

Економічний ефект від запропонованих заходів не підлягає точним обрахункам, оскільки їх вплив є таким, що знаходиться під дією різноманітних, часто суб'єктивних та таких, що не можуть бути формалізованими факторів, проте ефект від застосування даних пільг буде очевидний, адже інвестори шукають де вигідно вкладати кошти, тому потрібно зробити законодавство максимально привабливим для інвесторів.

3. У фінансуванні інноваційної діяльності в зарубіжних країнах провідна роль належить венчурним фондам та лізинговим компаніям, в Україні їхнє функціонування зводиться в основному до оптимізації податків. Так наприклад, найпривабливішими сферами венчурного інвестування в Україні є будівництво, переробка сільгосппродукції, харчова промисловість, роздрібна торгівля, у той час, як у країнах Європейського Союзу і в США — це інвестиції в інновації. Венчурні фонди в Україні використовуються переважно для оптимізації управління активами фінан-

сово-промислових холдингів та зниження податкового навантаження, тоді як венчурне інвестування у світі залишається одним із найважливіших джерел капіталу для компаній, швидкий ріст та розвиток яких постійно потребує додаткових зовнішніх інвестицій (як правило, це підприємства малого та середнього бізнесу).

Отже, державну підтримку венчурних фондів в Україні, на нашу думку, потрібно звести до попередження використання венчурних фондів в оптимізації податкового навантаження. Також необхідно упорядкувати діяльність венчурних фондів шляхом розробки та прийняття закону «Про венчурні фонди», в якому потрібно розробити такі аспекти діяльності венчурних фондів:

- визначення понять венчурної діяльності, венчурного капіталу та венчурного фінансування;
- визначення об'єкта венчурного фінансування (вважається, що об'єктами венчурного інвестування є малі інноваційні компанії, орієнтовані на розробку і виведення на ринок наукомісткої продукції на базі високих технологій);
- заборонити використання коштів венчурних фондів для будівництва (так як, в Україні часто використовують венчурні фонди у сфері будівництва квартир, з метою уникнення оподаткування), тільки у разі, якщо будівництво є частиною інноваційного проекту;
- прописати механізм контролю за діяльністю венчурних фондів;
- визначити основні вимоги до створення венчурних фондів та основну мету і завдання венчурних фондів.

Лізингові угоди також слід розглядати як складову фінансового забезпечення інноваційної діяльності. В Україні кількість укладених лізингових угод поступово зростає, однак не достатньо швидкими темпами. Частково це обумовлено відсутністю податкових преференцій у сфері здійснення лізингових операцій, що не компенсується механізмами амортизації, оскільки в Україні відсутній цільовий механізм використання амортизації.

Досвід провідних країн світу показує, що для розвитку лізингу доцільно застосовувати податкові преференції у вигляді податкової знижки (віднесення 10% лізингового платежу до витрат) або податкового кредиту (віднесення до витрат 10% загальної вартості інвестицій). Дослідження впливу зазначених преференцій на

ПОДАТКОВІ НАСЛІДКИ У РАЗІ АВАНСУВАННЯ ВИКУПУ ОБ'ЄКТА ЛІЗИНГУ ЗА ЗАЛИШКОВОЮ ВАРТІСТЮ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПОДАТКОВОГО КРЕДИТУ У ВИГЛЯДІ 10% ВІД ЗАГАЛЬНОЇ ВАРТОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ

№ періоду	Лізинговий процент, тис. грн.	Лізинговий платіж, тис. грн.	До складу доходів при визначенні суми ПП лізингодавець відносить	До складу витрат при визначенні суми ПП лізингоотримувач відносить	
				Лізинговий процент	Амортизація
1	320	740	320	320+40=360	320
2	280	680	280	280+40=320	320
3	240	640	240	240+40=280	320
4	200	600	200	200+40=240	320
5	160	560	160	160+40=200	320
6	120	520	120	120+40=160	320
7	80	480	80	80+40=120	320
8	40	440	40	40+40=80	320
разом	1 440	4660	1 440	1 760	2 560

Джерело: розраховано автором

величину об'єкта оподаткування здійснювалося на прикладі договору фінансового лізингу між ТОВ «РусТранс» та ДП «Укрексімлізинг» терміном на 4 роки з двома сплатами лізингових платежів щорічно. Передбачено рівномірне відшкодування вартості лізингового майна при нормі амортизації 10% від залишкової вартості об'єкту лізингу, первісна балансова вартість лізингового майна становить 3200 тис. грн. (табл. 3).

Наведені дані показують, що застосування податкового кредиту, у даному прикладі дає право віднести до витрат 320 тис. грн., по 40 тис. грн. в кожному періоді. Тепер розглянемо, як відобразиться застосування податкової знижки на податкових наслідках. Механізм застосування податкової пільги, ми пропонуємо, нараховувати у вигляді нарахування на лізинговий платіж 10% та включення цієї суми до витрат лізингоотримувача (табл. 4).

Дані таблиці 4 показують результат застосування податкової знижки, яку ми

розраховуємо у вигляді нарахування на лізинговий платіж 10% та включення цієї суми до витрат лізингоотримувача. Таким чином, розрахувавши на прикладі використання податкової знижки та податкового кредиту можна стверджувати, що використання податкової знижки є економічно вигідним, адже використання знижки дає право зменшити податкове зобов'язання по податку на прибуток на суму 5126 тис. грн., а у разі використання податкового кредиту – на 4320 тис. грн., що на 806 тис. грн. менше.

Розглянувши вище на прикладі механізм застосування податкової знижки та податкового кредиту, ми визначили, що застосування податкової знижки є економічно вигідним. Запровадження цього стимулу дасть можливість прискорити оновлення основних засобів, що у майбутньому сприятиме активнішому впровадженню інноваційних процесів. Так, практика провідних країн показує, що за допомогою таких інструментів суб'єкти господа-

Таблиця 4

ПОДАТКОВІ НАСЛІДКИ У РАЗІ АВАНСУВАННЯ ВИКУПУ ОБ'ЄКТА ЛІЗИНГУ ЗА ЗАЛИШКОВОЮ ВАРТІСТЮ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ ЗНИЖКИ 10% НА ЛІЗИНГОВИЙ ПЛАТІЖ

№ періоду	Лізинговий процент, тис. грн..	Лізинговий платіж, тис. грн..	Податкова знижка 10% лізингового платежу	До складу доходів при визначенні суми ПП лізингодавець відносить	До складу витрат при визначенні суми ПП лізингоотримувач відносить
					Лізинговий платіж (Лізинговий процент + Амортизація)
1	320	740	74	320	814
2	280	680	68	280	748
3	240	640	64	240	704
4	200	600	60	200	660
5	160	560	56	160	616
6	120	520	52	120	572
7	80	480	48	80	528
8	40	440	44	40	484
разом	1 440	4660	466	1 440	5126

рювання можуть оптимізувати податкове навантаження та вкладати кошти у свій власний розвиток. У подальшому це сприятиме розширенню податкової бази та позитивно позначатиметься на надходженні податків до бюджету.

4. Запорукою розвитку інноваційної діяльності є і залишається НДДКР. Згідно з законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [8], держава повинна сприяти розвитку інноваційної інфраструктури через фінансування наукової та науково-технічної діяльності у розмірі не менше 1,7 % валового внутрішнього продукту України. Однак реальні витрати на фінансування наукової і науково-технічної діяльності є значно меншими, ніж визначені законодавством. Витрати на науку закладаються в бюджеті за залишковим принципом, причому виділя-

ються не на конкретні цілі, а на утримання наукових установ, в основному – в межах фонду оплати праці. Наукові інститути не мають ні стимулу, ні можливості нарощувати наукові результати – вдається лише утримувати від розпаду спрацьовані колективи, і то не в усіх випадках.

Також за рівнем витрат на НДДКР Україна порівняно з багатьма європейськими країнами займає не останнє місце у частці витрат на НДДКР, проте значно відстає від ряду провідних країн світу. Так, наприклад, частка витрат на НДДКР Швеції – 3,82 %, Фінляндії – 3,5 %, Японії – 3,15 %, США – 2,59 %, Німеччини – 2,51 %, Австрії – 2,45 %, Данії – 2,13 % від ВВП. Тобто можна зробити висновок, що Україні потрібно збільшувати витрати на НДДКР до рівня 2,5-3% від ВВП, проте не можна порівнювати ВВП Німеччини, США та

**ДЖЕРЕЛА КОМПЕНСУВАННЯ ВИТРАТ НА ЗБІЛЬШЕННЯ ВИТРАТ
НА НДДКР**

Рік	2012	2013	2014
Показник			
Економія від зменшення витрат на загальнодержавні функції на 30% (млн.. грн.)	16202	18277	21103
Економія від зменшення витрат на міжбюджетні трансферти на 5% (млн.. грн.)	6075,25	5928	6471,8
Витрати на НДДКР закладені в бюджеті (млн. грн.)	11480,6	9562,6	10846,1
Всього (млн. грн.)	33757,85	33768,1	38420,9
% від ВВП	3%	3%	2,5%

Джерело: Розраховано автором на основі даних Розрахункової палати України

інших високо розвинутих країн з рівнем ВВП України. Так, ВВП Німеччини складає 3 428 131 млн. дол., тобто витрати на НДДКР складають 85703,3 млн. дол., витрати України на НДДКР складають всього 1195,4 млн. дол., що є непорівняно низьким показником [9]. ВВП України у 2013 році склав 176 309 млн. дол., при законодавчо встановлено рівні витрат на НДДКР 1,7% від ВВП сума на фінансування НДДКР становитиме 2997,3 млн. дол., що свідчить про практичну недосяжність рівня фінансування витрат на НДДКР як у європейських країнах найближчим часом.

Реалії сьогодення сучасної економіки свідчать про необхідність підняття частки бюджетних витрат на фінансування НДДКР на рівні не менше 5% ВВП. Оскільки саме державне фінансування наукових розробок (які часто є першою стадією інноваційного проекту) дасть можливість здійснити інноваційний прорив.

Реалізація даної пропозиції досить

складна, адже бюджет України і так дефіцитний, тому збільшення витрат на НДДКР пропонуємо за рахунок зменшення витрат на загальнодержавні функції на 30% та зменшення витрат на фінансування міжбюджетних трансфертів на 5%. Потенційний ефект відображено у табл. 5.

Зменшення видатків на загальнодержавні функції відповідає світовій практиці, оскільки Україна демонструє навіть вищу частку у ВВП видатків на виконання загальнодержавних функцій, порівняно з європейськими країнами. Що стосується зменшення обсягів міжбюджетних трансфертів, то ми пропонуємо не просто скоротити обсяги коштів, які передаються місцевим бюджетам у вигляді трансфертів, а перетворити їх на цільове фінансування видатків інноваційного характеру. Як видно з таблиці, запропоновані зміни дали б можливість підняти рівень фінансування видатків на НДДКР до 3% ВВП. У 2014 р. показник нижчий, оскільки відбулося па-

діння реального ВВП на 28,1%.

Висновки проведеного дослідження. Таким чином, розвиток інноваційної діяльності в Україні гальмується багатьма перешкодами, вирішення яких без допомоги держави буде досить тривалим. Для прискорення вирішення виявлених проблем держава має активізувати своє втручання за такими напрямками:

1. Сприяти здешевленню банківського кредитування для реалізації інноваційних проектів.

2. Застосовувати податкові преференції

з метою залучення іноземних інвесторів.

3. Впорядкувати діяльність венчурних фондів.

4. Збільшити видатки бюджету на фінансування НДДКР.

Обґрунтовані заходи дадуть можливість створити сприятливі передумови для розвитку інноваційної діяльності, що у подальшому стане основою для вітчизняної промисловості. Це дасть можливість відновити конкурентоспроможність економіки України та підтримувати її на необхідному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Луцька Н. І. Регулювання інноваційної діяльності державою / Н. Луцька // Фондовий ринок. – 2007. – № 8. – С. 34.
2. Український національний глід [Електронний ресурс]: Індекс Глобальної конкурентноспроможності 2012-2013 – Режим доступу: <http://ung.in.ua/ua>
3. Infolight - інформаційно-аналітичний центр [Електронний ресурс]: Аналіз індексу конкурентноспроможності України в 2013-2014 рр. – Режим доступу: <http://infolight.org.ua/>
4. Федулова І. В. Стан інноваційної діяльності промисловості / І.В. Федулова // Економічний форум. – 2011. – Вип. 2. – С. 125 – 137
5. Струневич А.А.. До питань фінансового забезпечення інноваційної діяльності промислового підприємства [текст] / А.А. Струневич // Ефективна економіка – №5. – 2013. – С. 29-33.
6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Точиліна І. В. Вплив пільгового оподаткування інноваційної діяльності на доходи бюджету / І.В. Точиліна // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №3. – С.227-230.
8. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 13.12.1991 року № 1977-XII / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/uploads/documents/27397.pdf>
9. Андрощук Г.О. Еннан Р. Є. Інноваційна політика Європейського Союзу // Наука та інновації. – 2009.Т.5. - №5. – С.85-97.
10. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua